

ütközettel a majd másfél évszázadon keresztül tartó polgárháborúk kora¹⁴⁴ örökre a múltba vészett.

A történetek kiváló spanyol kommentátora Antonio de Morga Sánchez Garay (1559–1636) spanyol ügyvéd és gyarmati tisztviselő. Élete folyamán tevékenykedett Új-Spanyolországban, Peruban és a Fülöp-szigeteken. 1593-ban érkezett Manilába, s csak tíz év elteltével, 1603-ban hagyta el végleg a térséget. Visszatért Új-Spanyolországba. 1609-ben könyvet publikált *Sucesos de las Islas Filipinas (A Fülöp-szigeteken történt események)* címmel, amely az egyik legfontosabb mű a spanyolok korai gyarmatosításáról a Fülöp-szigeteken. E mű számos hasznos információval bír Japánról és a szigetországban zajló 17. század eleji eseményekről:

Ez után következett, hogy a Taikó-Szama megbetegedett Miakóban egy súlyos kórtól, amibe bele is halt, de maradt még lehetősége intézkedni a végakaratáról és az ország kormányzásáról, arról, hogy a birodalom fennmaradjon az egyetlen fiának személye által, aki ekkor tízéves volt. (...)

Összegyűlve mindkét sereg (a „négy öreg” hadserege és Iejaszu hadai) hatalmas csatában csapott össze a hatalomért; (...) amelyeknek a kimenetele kérdéses volt, egészen addig, mígnem a „öreges” és a Jejaszundo¹⁴⁵ rengeteg embere megütközött a mezőn. Azonnal érződött [Iejaszu] előnye, amely végül győzelemre segítette, halált bocsátva megannyi közemberre és nemesre. Azok, akik túléltek [a csatát] (nagyon kevésnek sikerült csak elszöknie), mind Iejaszu kezére jutottak, köztük a „négy öreg” is.¹⁴⁶

ANTONIO DE MORGÁ: LEVÉL III. FÜLÖPNEK

Azok közül a hajók közül, amelyek ebben az évben indultak a szigetekről Új-Spanyolországba, a zászlóshajó és még egy másik 4 hónapnyi viharos hajózás után futottak be ezekre a szigetekre; az áru, amit szállítottak, megsérült ennek a birodalomnak a veszteségére és szomorúságára. A zászlóshajó parancsnoka, Don Lope de Ulloa, a Conde de Monterrey rokona tapasztalt, bá-

---

¹⁴⁴ Momojama-korszak.

¹⁴⁵ Tokugava Iejaszu.

¹⁴⁶ Icsikava, Shinicsi: *Los galeones de Manila y los gobernantes japoneses del Siglo XVII*. 5.6. http://www.waseda.jp/prj-med_inst/bulletin/bull02/02_04ich.pdf (utolsó letöltés ideje: 2012. 05. 01)

tor lovag, úgy gondolta Xaponban [Japánban] megjavíthatja a hajóját, és ha készen van, onnan folytathatja az útját. Ezért egy kikötő keresésére indult a királyságban, Toca tartományban, közel ahhoz a helyhez, ahol a 96-os évben a San Felipe gálya megérkezett. A lakók biztosították arról, hogy biztonságban van és megadtak neki mindent, ami a kikötéshez szükséges volt; de mikor beért a kikötőbe, Dajfusama kormányzó harcos emberekkel várta – lovasokkal, muskétásokkal és íjászokkal. Miután a hajón lévő embereket is biztosították a biztonságról és miután 6 spanyolt Kiotóba küldtek egy ajándékkal Dajfusamának, ahogyan az ország szokásai megkívánták, elfogott néhány vallásos és más spanyolt, akik megkockáztatták, hogy kimenekülnek a hajóról. Ezután hatalmas erőfeszítéseket tett arra, hogy megakadályozza a kikötőbe való belépést, és hogy elfoglalja a hajót minden rakományával együtt. Látván a csalást és erőszakot, amit elkövettek, szükségessé vált a spanyolok számára, hogy megvédjék magukat, és hogy kijussanak a kikötőből harcolva veszteségekkel mindkét oldalon és nagy nehézségek árán; és így Isten kegyelmének köszönhetően jöttek erre a szigetre. Amikor a japánok látták, hogy megfosztják őket a zsákmányuktól, amit kétségtelenül már magukénak érezték, nem tudjuk, hogy milyen döntés született azokat tekintve, akik a szárazföldön maradtak, és mindenekfelett azt sem, hogy Dajfusama mit tett. Csupán annyi látszik, hogy mindennemű barátság ezekkel a hitetlenekkel veszélyes, és hogy legalább a vallásosak, akik beavatkoznak ebbe, és bizonyosnak tekintik, megengedik maguknak, hogy könnyen becsapja őket a buzgó vágyuk, hogy belépjenek ezekre a földekre, amit a hitetlenek megtérítésének heve és buzgalma okoz. Így előremozdítanak néhány dolgot és biztosabbak bennük, mint ami kívánatos. Szükségszerűnek tűnt a város elnökének hiánya és a két hajó érkezése miatt beszámolót adnom Felségednek, hogy mit lehet tudni ezekről a dolgokról, egy portugál–indiai útvonalon közlekedő hajón, ami innen indul Goába. Ebben csakis az befolyásolt, hogy Felséged szolgálatában állok és az, hogy tájékoztassam Felségedet, hogy mi zajlik ezekben a távoli régiókban minden szempontból. Könyörgöm Felségednek, hogy bocsássa meg arcátlanságomat, és imádkozom az Urunkhoz, hogy vigyázzon Felségedre sok évig.

Manila, 1602. december 1.¹⁴⁷

---

¹⁴⁷ Antonio de Morga: *Letter to Felipe III.* <http://www.filipiniana.net/publication/letter-from-morga-to-felipe-iii/12791881576024/1/0> (2013. 01. 25.).

1603-ban Tokugava Iejaszu sóguni címet kapott az udvartól és létrehozta az Edo-sógunátust.¹⁴⁸ Elkezdte kiépíteni azt az államrendet, amely közel 250 éven keresztül fennmaradt,¹⁴⁹ biztosítva Japánnak az egyenletes belső fejlődést.

A SPANYOL- ÉS KERESZTÉNYELLENES POLITIKA OKAI – RODRIGO DE VIVERO (I.)

A Tokugavák kormányzatát¹⁵⁰ az 1600-as évek első évtizedeiben határozott külpolitikai célok vezérelték. Egyfelől meg kívánták szüntetni az országra nehezedő és fölöslegessé váló európai hatást, másfelől a Kínával való kapcsolatok valamilyen formájú megteremtésére törekedtek.¹⁵¹ A „déli barbárok” jelentette kötöttség lerázása azonban nem ment egyik napról a másikra. Tokugava Iejaszunak eleinte szüksége volt az európaiak, elsősorban a spanyolok és a portugálok¹⁵² segítségére. Ennek érdekében visszatért Oda Nobunaga kereszténységet pártoló politikájához, és engedélyezte az európai hittérítők tevékenységét Japánban, természetesen diplomáciai és katonai ellenszolgáltatások fejében.¹⁵³ E lehetőségek láttán a spanyolok nem késlekedtek sokáig, s azonnal hozzáláttak a helyzet kiaknázásához.

1609-ben a spanyol San Francisco gálya hajótörést szenvedett Japán partjainál, fedélzetén a spanyol tartományi tisztviselővel, Rodrigo de Vivero y Velascóval. Sikeres megmenekülése után Vivero Japánban maradt, mint III. Fülöp hivatalos szigetországi követe és számos diplomáciai kapcsolatot alakított ki a sógunátussal. Fontos megjegyezni, először fordult elő, hogy egy ilyen magas rangú spanyol tisztviselő, mint Vivero

---

¹⁴⁸ Edo a mai Tokió régi neve. Ezt a várost jelölte ki Iejaszu az ország fővárosának.

¹⁴⁹ A világtörténelemben egyedülálló, hogy egy országban 250 éven keresztül béke honoljon.

¹⁵⁰ A japán történelemben gyakran használt neve: *Edo-bakufu*.

¹⁵¹ A 17. század első felére esett egy olyan nemzetközi status quo kialakítása is, amely megfelelt a japán világkép középpontjába kerülő *sinkoku sziszó* tételének, és fenn tudott maradni a hagyományos kelet-ázsiai világrend 19. századi felbomlásáig. A „*sinkoku sziszó*” tétele szerint Japán az *istenek országa*, és egyedül hivatott uralkodni az egész Távol-Kelet és a csendes-óceáni térség felett.

¹⁵² A 17. század első felében már más európai országok – angolok és a hollandok – hajói is eljutottak Japán partjaihoz és kereskedelmi kapcsolatokat létesítettek az *Edo-bakufu*val.

¹⁵³ Marín, 8.